

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ד' ניסן תשע"ח | דף היומי בבלי: עבודה זרה סד.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ז עד סעיף י"ט. | לוח יומי מקוצר: עמוד צ"ב סימן ש"ג.
מוסר: פרק י"ב מאות ג' "והנה עבירה" עד אות ד' "ועתה נבאר".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ד משנה ז עד משנה יג.

הדף היומי בהלכה

האם מותר להכניס חפצים לכיס הפיז'מה בשבת?

ואחר כך הביא בשם 'יש אומרים' את הדעה האוסרת אף בבית, ולאחריה – את הדעה המתירה אף בחצר שאינה מעורבת.
ועיקר ההלכה – כדעה הראשונה; ויש שכתבו כי אין להקל כדעה הראשונה אלא בשעת הצורך. ויש שהורה כי במקום בו קיימת רשות הרבים דאורייתא – יש להחמיר כדעה השנייה; וכמה מגדולי ישראל נהגו כדעה השנייה.
ויש אומרים שאף לדעה הראשונה, אין ההיתר אלא בבגדים ותכשיטים, אבל אסור להכניס לכיסים, או לתלות על הבגדים ועל הגוף, כל חפץ שהוא, מחשש שישכח ויצא עמו לרשות הרבים; ובבגדי לילה, שאין יוצאים עמם לרשות הרבים, ניתן להקל.

[ש"ע שג, יז-יח, משנ"ב נו, נז, נח וסב, וביה"ל ד"ה כל; ביאורים ומוספים דרשו, 32]

חכמינו ז"ל אסרו ללבוש בגדים מסוימים ולענוד תכשיטים מסוימים בשבת ברשות הרבים, מחשש שיסירו אותם או שיפלו, ואזי יטלטלום ארבע אמות ברשות הרבים. איסור זה הוא גם ברשות הרבים דרבנן, המכונה 'פְּרָמְלִית'.
ונחלקו חכמים אם האיסור כולל גם חצר, ונחלקו ראשונים בכוונת האוסרים: יש אומרים שכוונתם לאסור רק בחצר פרטית שאינה 'מעורבת', כלומר שאין בה 'עירוב חצרות'; וטעם האיסור – מפני שהיא דומה לרשות הרבים; אבל בחצר מעורבת, וכל שכן בבית – מותר ללבוש ולענוד כל בגד ותכשיט. ויש אומרים שכוונתם לאסור אף בחצר מעורבת ואף בבית; וטעם האיסור – מפני שאם יהא מותר ללבוש ולענוד בגדים ותכשיטים אלו בבית או בחצר, אזי כאשר יצא לרשות הרבים, יטלטל עמו מבלי משים גם את הבגדים והתכשיטים.
השולחן ערוך פסק תחילה כדעת האוסרים בחצר שאינה מעורבת בלבד,

הדף היומי בהלכה

איזה רחוב נחשב לרשות הרבים מדאורייתא?

דאורייתא, או שיש בקרבם רשות הרבים דאורייתא שניתן להגיע אליה בקלות – יתכן שאין כל היתר למנהג זה; ואכן, יש שהורו כי בערים הגדולות שבזמננו, אין היתר זה קיים.
ויש להוסיף, כי לדעת השולחן ערוך – כל רחוב שרחבו שש עשרה אמה (-7.68 מטרם, לשיטות השונות), נחשב כרשות הרבים מדאורייתא, דהיינו אף אם לא עוברים בו שש מאות אלף איש ביום; ולדעה זו, בודאי מצויה רשות הרבים דאורייתא בכל מקום (ויש שכתב שדעת השולחן ערוך כן רק בנוגע ל'הוצאה' דאורייתא, ואילו בעניינינו – איסור ענידת התכשיטים הוא מדרבנן. וראה ש"ע שמה, ז, בנוגע לכללות הנדון).

[ש"ע שג, יח, משנ"ב סב, וביה"ל ד"ה והשתא; ביאורים ומוספים דרשו, 33 ור-39]

מנהג הנשים מקדמת דנא, לענוד תכשיטים בשבת ברשות הרבים, ואף כאלו שאסרו חכמינו ז"ל לעונדם ברשות הרבים. ונחלקו הראשונים ביחסם למנהג זה: יש שכתבו שלא התחדש כל היתר בזמננו, ואף במקומות שאין בהם רשות הרבים דאורייתא – הלא אסרו חכמינו לענוד את התכשיטים אף ברשות הרבים דרבנן, כנ"ל. ולכן, לדעתם, אין כל הצדקה למנהג זה, אך מוטב שהנשים תהיינה שוגגות ולא מזידות, ולכן, כאשר יש להניח שהן לא תציינתנה לדבר ההלכה, אין למחות בידן.

ויש שלימדו זכות על מנהג זה, שכיון שלדעת חלק מהפוסקים אין מצויה בזמננו רשות הרבים דאורייתא, ניתן להחשיב את רשות הרבים דרבנן לענין זה כחצר שלא נעשה בה 'עירוב חצרות', אשר על פי הדעה הראשונה הנ"ל, מותר לענוד בה תכשיטים. ולפי הסבר זה, במקומות שבהם מצויה רשות הרבים

האם מותר לנשים בזמננו לענווד תכשיטים בשבת ברשות הרבים?

ברשות הרבים אף בזמננו. וכמו כן, במקומות שבהם רגילות הנשים לענווד את תכשיטיהן רק בשבת, חזרה תקנת חכמים למקומה, ואסור לעונדם ברשות הרבים, ואף בחצר – בהתאם לאמור לעיל; אולם, יש שכתב כי אין למחות ביד המקלים אף במקומות אלו.

לדעת המשנה ברורה, למרות לימודי הזכות, אין לסמוך על מנהג הנשים הקדום – למעשה, אלא שאין למחות ביד המקלים. ויש שכתבו שניתן לסמוך על מנהג זה. אולם, לכל הדעות, בגד או תכשיט שמסיבה כלשהי אסור מדאורייתא לצאת עמו לרשות הרבים, אין כל היתר ללבושו ולעונדו ברשות הרבים או בחצר, בכל מקום, ובכל זמן.

[שו"ע ש"ג, יח, משנ"ב סד, וביה"ל ד"ה כ; ביאורים ומוספים דרשו, 34 ו-41]

בהמשך לאמור: יש שלימדו זכות על מנהג הנשים – לענווד בשבת ברשות הרבים כל תכשיט שהוא – באופן אחר: אחד הטעמים לאיסור ענידת תכשיטים ברשות הרבים הוא, החשש שמא האשה תסיר אותם כדי להראותם לחברותיה. חשש זה, היה קיים רק בתקופת חז"ל, בה לא היו התכשיטים מצויים, וענדו אותם רק בשבת, ולכן התעורר החשש שהאשה תרצה להראותם לחברותיה בשבת, אולם בתקופתנו, שהתכשיטים מצויים, ועונדים אותם גם בימות החול, אין חשש שהאשה תסיר אותם בשבת כדי להראותם.

ולפי הסבר זה, בגד או תכשיט שאיסור לכישתו ברשות הרבים אינו מפני החשש שיסירוהו כדי להראותו, אלא מטעם אחר, וכגון שעשוי ליפול, או שיסירו אותו מפני הבושה, וכל שאר הטעמים – אין היתר ללבושו או לעונדו

הסיפור היומי

ביום ששי, יום לפני ערב פסח, הגיע היהודי לביתו של רבי דב סוקולובסקי עם שקים של חלות, והניח אותם בכל פינות הבית. על החלונות הירושלמים הרחבים, על הארונות... אולם רבי דב ואשתו שתקו

והלך לחלקו לנצרכים. כמובן, אף משפחה לא רצתה לקחת ממנו ולהשאר עם חמץ או פירורי חלות. הגיע הלה בערב שבת לביתו של רבי דב סוקולובסקי עם שקים של חלות, והניח אותם בכל פינות הבית, על החלונות הירושלמים הרחבים, על הארונות. הבית היה מלא חלות...

אולם רבי דב ואשתו שתקו ולא אמרו מילה. בשבת בבוקר, קראה הרבנית לאחייניה שהתגוררו לידם, ויחד עמלו לנקות ולבער את הבית מחמץ. (ע"פ פניני עין חמד)

הגאון רבי דב סוקולובסקי ורעייתו הרבנית מרת חנה דינה, בתו של הגאון רבי צבי הירש קמאי זצ"ל הי"ד רבה של מיר, היו מיוחדים בהכנסת אורחים, ויהודים מסכנים לרוב היו באים אל ביתם בירושלים. בין באי ביתם הקבועים היה יהודי גלמוד בשם ר' שמחה, שלעתים לא היה בריא בנפשו.

מדי יום ששי נהג ר' שמחה לקנות את החלות שנשארו במאפיית 'לנדנר' ועוד מאפיות בשכונת 'בית ישראל', והיה מחלקן לנצרכים. שנה אחת בערב פסח שחל בשבת, נשארו ביום ששי במאפיות חלות רבות, מכיוון שאנשים קונים לשבת זו רק מה שנצרך בדיוק. אולם ר' שמחה קנה כהרגלו את החלות

פניני הפרשה

הגה"צ רבי יחזקאל טויסיג זצ"ל נהג שלא לעשות ברכה אלא אם כן לבש בגד עליון וכובע עליון. פעם אחת באמצע הלילה הרגיש צמאון נורא, אבל לא הצליח למצוא את מעילו וכובעו...

הלא כל ימי הקפדתי על מנהג קדוש זה, ולא בירכתי ברכה ללא מעיל וכובע עליון, ומדוע אם כן אשבור הפעם את מנהגי? החליט להדליק את האור וללבוש את מעילו וכובעו, וכן עשה.

והנה כאשר ניגש לברך, ראו עיניו נמלה צפה על פני המים שבכוס! כל אותו היום היה שמח מאוד, ואמר: תארו לעצמכם, אילו הייתי מוותר על החומרא הזאת שקיבלתי על עצמי, הייתי נכשל חס ושלום בחמש לאוין! ראו את גודל כוחה של חומרא וגדר לדבר מצוה, שמצילה מן החטא.

(ע"פ דמשק אליעזר)

וַיִּתֵּן עֲלָיו אֶת הַתְּהִנֵּת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ פָּאָנְטוּ וַיִּלְבֹּשׂ אֹתוֹ אֶת הַמְּעִיל (ויקרא ח ז)

הגה"צ רבי יחזקאל טויסיג זצ"ל בעל 'תפארת יחזקאל', נהג שלא לעשות ברכה אלא אם כן לבש בגד עליון וכובע עליון. פעם אחת באמצע הלילה הרגיש צמאון נורא, אבל לא הצליח למצוא את מעילו וכובעו, ולהדליק את האור לא רצה, כיון שחשש שהדבר יעיר את כל בני הבית משנתם [הוא התגורר בדירת חדר עם משפחתו בעלת ה-15 נפשיות]. עלה אפוא בדעתו שבמצב כזה אולי עדיף לוותר הפעם על מנהגו, וכיוצא מן הכלל יברך הפעם בלי מעיל וכובע עליון. הוא ניגש לברז ומילא לעצמו כוס מים לשתות, אך ברגע אחרון אמר לעצמו:

מצות מקמה כוסמין - לכתחילה או בדיעבד?

לחטים, ויתכן שמצה ממין אחר הנאפית בסדר זה מחמיצה. וכתבו פוסקי זמננו כי מטעם זה אין לאכול במשך כל ימי הפסח מצה העשויה ממיני דגן אחרים; ונחלקו בנוגע לחולה 'צליאק'; הרגיש לגלוטן שבחיטה, אם רשאי להקל בכך. וקמה חיטה שהוציאו ממנו את הגלוטן, המיועד עבור חולי צליאק - יש שהורו כי אינו כשר לקיום מצות מצה, כיון שהגלוטן הוא הגורם להחמצה, ואת מצות מצה יש לקיים דוקא בדגן המסוגל להחמיץ.

[שו"ע תנג, א, ומשנ"ב ב; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 3, 4]

מעיקר הדין ניתן לקיים מצות אכילת מצה בליל הסדר במצה העשויה מחמשת מיני הדגן: חיטה, שעורה, כוסמין, שבולת שועל ושיפון. וכן ניתן לאכול מצות העשויות ממינים אלו במשך כל ימי החג. ושבולת שועל בימינו היא הדגן המכונה 'קוואקר', והגם שיש מהחוקרים שהוציאו לעז שאינו שבולת שועל שעליה דברו חז"ל, אין לסמוך על דבריהם המנוגדים למסורת.

אולם לכתחילה חובה לקיים את המצוה דווקא במצת חיטה, משום שטעם החיטה טוב יותר מיקר מיני הדגן, ויש בו 'הידור מצוה'; וכן משום שתהליך החימוץ של החיטה איטי משל יתר המינים, ועוד, שסדר האפיה הידוע לנו מתאים

קנין חכמה פרקי אבות

"רבי שלמה זלמן אויערבאך ביקש עוד לציין", אמר האב להגר"י רוזן המופתע, "שאם ראש הישיבה יגיד שאינו יודע מי אני, אזי אני מזכיר לו שבאתי לנחם אותו בימי האבל על אביו"...

זאת משום שהגרש"ז הבין מן הסתם, שאם הדבר לא ייעשה עכשיו והבן לא יתקבל לשיבה כבר לחודש אלול - יתכן שהבן עצמו יסוג מהחלטתו לעבור לשיבה קדושה.

כך או כך, האב והבן הגיעו ליאור ישראל והאבא הציג בפני הגר"י רוזן את בקשתו של מרן הגרש"ז לקבל את הבן לשיבה. והאב המשיך לומר לראש הישיבה: "הגרש"ז אויערבאך ביקש להוסיף, שאם הרב אינו מאמין שהוא שלח אותי לכאן, הנה הוא מוסר את מספר הטלפון החסוי שלו ומבקש שראש הישיבה יתקשר אליו"...

ועכשיו באה ההפתעה העיקרית: "רבי שלמה זלמן ביקש עוד לציין", אמר האב, "שאם ראש הישיבה יגיד שאינו מכיר אותי בכלל [-את ר' שלמה זלמן] ואינו יודע מי אני, אזי אני מזכיר לו שבאתי לנחם אותו בימי האבל על אביו"... דהיינו, שלהגרש"ז אויערבאך היתה הווה אמינא שהגר"י רוזן לא מכיר אותו בכלל, שאינו יודע מי הוא הגאון המפורסם שבדור, רבי שלמה זלמן... בימי השבעה על הגרש"ז סיפר הגר"י רוזן את המעשה הזה בעת ניחום האבלים, והכל יצאו מגדרם מרוב התפעלות על ענוותנותו היתירה של מרן. (ע"פ שיח יוסף)

והוי שפל רוח בפני כל אדם (אבות ד י)

בספר 'חיכו ממתקים' על הנהגותיו של הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, מובא מעשה שסיפר הגאון רבי יגאל רוזן ראש ישיבת 'אור ישראל': שנה אחת בא' באלול, היום שבו בני הישיבה חוזרים ללימודיהם לאחר בין הזמנים, המתינו לו אב ובנו ליד פתח הכניסה להיכל הישיבה. הוא ניגש אליהם ושאל לחפצם, ולפליאתו אמר לו האב כי הוא מעוניין להכניס את בנו לשיבה.

כשניסה להסביר שעכשיו לא מתקבלים בחורים חדשים, ומבחני הקבלה התקיימו בזמן הקיץ, הציג האב את עצמו כרופא השיניים של מרן הגרש"ז אויערבאך. "ר' שלמה זלמן שלח אותי אליכם לבקש בשמו שתקבל את בני לשיבה", אמר.

מאוחר יותר התברר, שהבן למד במוסד תיכוני ורצה לעבור לשיבה קדושה. האב לא התלהב מהרעיון, ולאחר ויכוח נמרץ עם בנו החליטו השנים לגשת להגרש"ז, וכפי שיאמר כך יעשו. הגרש"ז המליץ לאב לקיים את בקשת בנו ולהעבירו לשיבה, ואף המליץ לו על ישיבת 'אור ישראל' בפתח תקוה כמי שמתאימה לכישוריו של הבן. וכיון שהיה זה כבר ממש לפני תחילת זמן אלול, והגרש"ז הבין שביאור ישראל יערימו קשיים על קבלתו של בחור נוסף בעת הזו, אמר לאבא שהוא יכול לומר בשמו להגר"י רוזן שיקבל את הבן לשיבה.

פניני הפרשה

"לפתע נשמע קול נפץ מן המטבח. רצתי לשם לראות מה קרה, ונתברר כי נפל בקבוק יין לתוך הכיור והתנפץ. והנה, מפיו של רבי וועלול צ'צ'יק פרץ קול צהלה..."

יכול הבקבוק ליפול ולהתנפץ על הרצפה ולהיות חלילה אבן נגף ומטרד לניקוי, אבל זה לא קרה, כי האבא האוהב שבשמים רק רצה שיישבר ולא יותר. זהו ולא פחות. ומה מאוד יש להודות לו על כך.

"השמחה בבית רבתה אז כל כך, וכל בני הבית נסחפו בשמחת ההודיה, עד אשר בטוחני שאם היה נכנס אדם זר לבית באותה שעה - היה משוכנע ובטוח שזה עתה שברו כאן צלחת לאירוסים בן או בת בשעט"מ".

(איש לרעהו ע"פ תורת זאב)

אם על תודה יקריבנו (ויקרא ז יב)

סיפר ת"ח אחד מיקירי ירושלים את המעשה הבא:

"פעם ביקרתי בביתו של הגה"צ רבי וועלועל צ'צ'יק זצ"ל, ונוכחתי שם בדיוק כאשר נשמע קול נפץ מן המטבח. רצתי לשם לראות מה קרה, ונתברר כי נפל בקבוק יין לתוך הכיור והתנפץ.

"מפיו של רבי וועלועל נשמע אז קול צהלה, ומיד פתח בדברי שבח והודיה להקב"ה איך שהוא מכוון הכל, ובהשגחה פרטית מופלאה, שהרי לכאורה היה

האם מותר לדבר לשון הרע על אדם שאינו מקפיד שידברו בגנותו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

לשון הרע על אדם שאינו מקפיד, ואילו מדבריו לעיל עולה שמותר. יש שכתבו לחלק בין האופן הנ"ל שהאדם מספר בגנות עצמו בפני שלושה ואינו חושש שהדבר יתפרסם, שאז מותר לספר בגנותו, כי לא הקפידה תורה על כבודו יותר ממה שהוא עצמו מקפיד, ובין מקום שאינו מספר בגנות עצמו, אלא רק אינו מקפיד על המדבר עליו, שבזה התורה הקפידה על כבודו ואסרה לספר בגנותו, שכן התורה אינה רוצה שהאחד ידבר בגנות חברו. ויש שיישב, שכאן כתב החפץ חיים שאינו מקפיד על המספר "מצד אהבת הקורבה אשר ביניהם", כלומר שבאמת מקפיד הוא שמגלים את גנותו, אלא שעל כל פשעים תכסה אהבה, ולכן אם קרובו יספר בגנותו, בדיעבד ימחל לו ולא יריב עמו, ולכן ברור שאין זה מתיר לספר בגנותו.

האם מותר לדבר לשון הרע על אדם שאינו מקפיד שידברו עליו? בסעיף הנלמד היום (כלל ח' סעיף א) מביא החפץ חיים דוגמה כזאת, באדם שמספר לשון הרע על קרובו, ש"רגילות הוא כמה פעמים שלא יקפיד האיש שנאמר הגנות עליו, על המספר, מצד אהבת הקורבה אשר ביניהם". וכותב החפץ חיים: שלמרות זאת הדבר אסור משום לשון הרע.

אמנם, בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים מדברי החפץ חיים לעיל, שאדם שסיפר דברי גנאי על עצמו בפני שלושה, והראה בכך שמתרצה ומסכים שיספרו זאת עליו – מותר לאלו ששמעו זאת ממנו לספר לאחרים [ובתנאי שלא יתכוונו לגלות הדבר יותר ולביישו, ולפי כל הפרטים המבוארים בכלל ב מסעיף ד ואילך].

אם כן, קיימת לכאורה סתירה: מדברי החפץ חיים כאן מבואר שאסור לדבר

המוסר היומי

המתבטל מדי פעם מלימודו – ימות ללא תורה!

מתוך הנלמד בתכנית קנין חכמה:

וכל המבטל את התורה מעושר – שכמה פעמים, וכמה שעות, יש לו פנאי ללמוד ואינו עושה; סופו לבטלה מעוני – שיצטרך לטרוח על פרנסתו, ולא ימצאנה עד כי לא יהיה לו פנאי לעסוק בתורה, גם כי ירצה! וזו מידה כנגד מידה, ונמצא יוצא מן העולם בלא תורה".

[רבנו יונה אבות ד, ט]

"רבי יונתן אומר, כל המקיים את התורה מעוני – שדוחק שעותיו, ומניח מלאכתו הצריכה לפרנסתו, כדי לקיים התורה והמצוה, והוא לומד ועושה מצוות מתוך הדוחק; סופו לקיימה מעושר – כי יתעשר, ויהיו לו שעות מרווחות לעסוק בתורה ולקיים המצוות, כי פרנסתו תהיה מרובה, ולא יצטרך אל יגיע כפיו, כי יאכל וילמד בשמחה ובטוב לבב, כי בחכמה יהיה לו כל טוב!

למחרת, הגיע הגוי מוקדם והחל לצעוק: "רבותי, תנו נדבה לעני גר צדק נכד של הבעל שם טוב"... צעק וצעק, אבל לא קיבל אפילו גרוש אחד. העוברים ושבים חלפו על פניו בחיוך...

מקבל עשרה גרוש בפעם אחת. השיבו העני ואמר לו: שמע נא, גר צדק הנני, וליהודים יש רגש מיוחד כלפי גרי צדק – ולהם נותנים יותר! והנה למחרת הגיע הגוי והחל צועק: יהודים רחמנים, רחמו על עני גר צדק! ואכן נתנו לו בעין יפה. ועדיין לא נחה רוחו, שכן צדה עינו בעני אחר היושב על כסא צדדי, המקבל עשרים גרוש בבת אחת. המתין עד אחר מעריב ושאלו בלחש: למה זה נותנים לך יותר? השיבו העני, אני נכד של הבעל שם טוב והיות ואני נכד של צדיקים – נותנים לי יותר!

שמע זאת הגוי ואמר בלבו: זאת יכול גם אנכי לעשות. והנה למחרת, הגיע הגוי מוקדם והחל לצעוק: רבותי, תנו נדבה לעני גר צדק נכד של הבעל שם טוב... ואז כבר לא קיבל גרוש אחד... צעק וצעק, והעוברים ושבים חלפו על פניו בחיוך. נבוך הגוי ולא הבין את הסתירה שבקולו: או שאתה נכד של הבעש"ט או שאתה גר צדק...

וכאן צריכים להתבונן: וכי לפעמים אין אנו מתנהגים כאותו גוי? יש אשר עדיין לא החליט האדם בנפשו אם צדיק הוא אם לא, מדקדק במצוות או שמא מזלזל, נכד של הבעש"ט או גר צדק. מצד שני, יש אשר האדם מקפיד על מצוות שונות במאוד מאוד, אבל באותו זמן יכול לזלזל בדברים אחרים כי אין זה שייך לו. אכן התורה דורשת מאיש את "כל" אשר ציוה ד', ולא לברור לנו מה כן מתאים לו ומה לא.

(עלון ליקוטים נפלאים)

ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה (ויקרא ח לו)

בפולין היו גויים עובדים אצל היהודים, עד שכבר הצליחו לקלוט את שפת האידיש.

ערב אחד בסיום יום עבודה מפרך, חלף אחד מאותם גויים ליד בית הכנסת של היהודים וראה את אחד ממכריו – יהודי עני, עומד ליד ביהכנ"ס לקבץ נדבות, ובידו גרושים רבים, חופן מלא מטבעות. התקרב, הציץ בכף ידו ושאל: כמה יש לך ביד? כשלוש מאות גרושים השיב. תמה הגוי ושאלו לפשר הדבר, השיבו העני: היהודים כולם חולפים בסמוך אלי בין מנחה למעריב, כשלוש מאות יהודים נכנסים לבית הכנסת, וכיון שיהודים הם רחמנים בני רחמנים, אין צורך אלא רק לצעוק: יהודים תנו נדבה, והם זורקים איזה שהוא מטבע, כך מתאספים כשלוש מאות גרושים...

אמר הגוי לעצמו: וכי שוטה אני, ללכת ולעבוד בשביל עשרה גרוש ליום שלם? החל ממחרת אעמוד אף אני ליד בית הכנסת של היהודים ואקבץ נדבות. למחרת ישן הגוי כל היום, התעורר לקראת ערב ומיהר לרחבת בית הכנסת הגדול והחל לצעוק, באידיש כמובן, יהודים רחמנים תנו נדבה לעני!

יהודים רחמנים המה ובראותם עני מתחנן – נתנו נדבה גרוש ועוד חצי ועוד גרוש, וכך הצליח לאסוף הרבה. אלא ששמחתו לא הייתה שלמה עדיין, שכן בצדה השני של רחבת בית הכנסת, ישב עני אחר, ומשום מה הבחין אותו גוי, כי לפעמים היה הלה מקבל עשרה גרוש בבת אחת! לאחר סיום ערבית כאשר התפזר הקהל, הפציר הגוי באותו העני לגלות לו מה הוא הסוד שלפעמים